

## Fiatalok a szegedi termelőszövetkezetekben

E sokat ígérő cím után mindenki arra gondol, hogy most a szegedi fiataljainak munkájáról olvashat. Brigádok, munkacsapatok lelkes versengéseiről, az elsősegélyt folytatott harcokról... Gondolják, talán szó lesz a DISZ-szervezetekről és a kultúrelőrelépéseiről is.

Meg kell mondanunk, hogy nem erről lesz itt szó. A szegedi és a környékbeli termelőszövetkezetekben ilyen jelenségek ugyanis nincsenek.

Nemcsak a fiatal munkacsapatok, hanem a fiatalok is majdnem teljes mértékben hiányoznak mindenütt.

Savanya elvtársak szövetkezte a legjobbak között van. Az Új Élet tagjai 35 forint 15 fillért kaptak egy-egy munkacsapásért. Szép kis jövedelem ez, s mégis az itt található „degfiatalabbak” életkora 30-40 év között van. Az Alkotmányt hetven tagjából mindössze öt-hat fiatal. Számos családot ismerünk, ahol a szülők már régi szövetkezeti tagok, de a fiúk, vagy a kislányuk már nem találta meg helyét a szövetkezetben. A legtöbbjük mint szakmanélküli segédmunkás üzemekbe, építkezésekbe és máshova helyezkedett el. Nemritkán sokkal kevesebb fizetésért, mint amennyit akkor kaphattak volna, ha együtt maradnak szüleikkel a szövetkezetben.

Kérdés, a tsz-ekben eddig egyáltalán nem is voltak fiatal tagok? A kezdeti években a legtöbb helyre szép számmal léptek be szülőkkel együtt a fiatal parasztlányok és a lányok is. De egy-két év múltán elszállingóztak onnan. Természetesen nem ok nélkül. Abban az időben nagyon kevés volt az olyan szövetkezet, amely a magas jövedelmet a tanulás és a szórakozás lehetőségeivel együtt biztosítani tudta. Júniusi politikánk előtt csak nehezen, nagy ügyvel-bajjal tudtak fejlődni szövetkezeteink. De azóta már sokat változott a helyzet. Tsz-eink szinte mérőföldes léptekkel haladtak előre a fejlődés útján.

Ma már ott tartunk, hogy a szép jövedelem, a biztató lehetőségek valósággal csalogtatók vissza az elpártoltak.

A Vencel fiú is így tért vissza az Alkotmány tsz-be. Belátta, hogy öt-hatszáz forinttal is több a havi jövedelme, ha visszatér a gazdaságba.

Tsz-einkben jelenleg a napi munka mellett a jövő évi üzemterveket készítik. A zárszámadó közgyűlések után minden tagnak megvan a maga elképzelése: hogyan szeretné jövőre. Ezeket a véleményeket az előkészítő bizottságokban összeadják és megegyezéses közgyűléseken megvitatják.

Ezekbe a tervekbe, tervjavaslatokba, ha belenézünk, szinte szívet-lelket gyönyörködtető lehetőségekkel, célkitűzésekkel találkozunk. Ezeknek a megvalósításához az idős, kipróbált munkások mellett fiatalokat, bátor kezdeményezőkre van szükség.

Idős és fiatal munkások egy

szinte csodákat művelhetnének.

Pár évvel ezelőtt még voltak fiatalok, akik azért mentek el a szövetkezetből, hogy valamilyen szakmát tanuljanak. Ma már ott tartunk, hogy minden szövetkezetben nagy választék van a mesterségek tanulásában. Kertészek, gépszerelők, traktorosok, állattenyésztők, gyümölcstermelők — mind-mind olyan szakmák, melyekből talán soha nem lesznek elegendő.

A gazdaságok világában egyetlen szegény, vagy középparaszt szülő gyermeke sem jutott el odáig, hogy a modern mezőgazdaság tudományait iskolán tanulja meg. Ez a jog csak a kiváltságosoké volt. Kertészinasnak, gépszerelőnek, kezelőnek ugyan elmentek, de a látástól-vakulástól való robot mellett a kis tudást a szülőknek sokszor meg fizetni is kellett. Ma a modern mezőgazdasági és gépészeti szakiskolák egész tucatja várja a fiatal termelőszövetkezeti tagokat.

A júniusi út sokat segített a szövetkezetek kultúrelőrelépésében. A legtöbb szövetkezetnek már kultúrháza van, ahol a szórakozás mellett komoly tanulásra van lehetőség. Az ipari munkások és egyéniileg dolgozó parasztok általában már megszerették és kedvelik a szövetkezeteket. Ma már a bátor kezdeményezőket, a fiatal brigádvezetőket, tsz-előkövet, jól dolgozó fiatal szövetkezeti tagokat nagy megbecsüléssel veszik körül a tsz-ekben. Az idősebb szövetkezeti tagok a fiataloktól várják a munkaverseny fellendítését, a termelési tervek teljesítését, amiért aztán megkapják a jutalmat.

Az eredmények és a nagy lehetőségek mellett a fiatalok ügyében gyakran találkozunk még hibákkal is. Egyes helyeken a gazdaságban dolgozó fiatalok a szövetkezet irányításában nem jutnak méltó szerephez. Némely igazgatóságok még mindig nem ismerik a fiatalokban rejlő nagy erőt. De ezen könnyen lehet segíteni.

A termelőszövetkezetek gazdag, sokat ígérő jövője elsősorban a fiataloké, akikből még ezután lesznek, vagy éppen nemrégiben lettek képzett mezőgazdasági szakemberek.

A szegedi tsz-ek fiataljai levelekben, írásokban e cikk nyomán mondják el, milyen munkát végeztek eddig a tsz-ben, hogyan akarják munkájukat megszervezni, gazdaságaikat még nagyobb, szebbé fejleszteni. Indítsanak vitát, mondják el milyen jövedelemhez jutottak végzett munkájuk után, bátran vessék fel sérelmeiket, melyek saját fejlődésüket, de a szövetkezet fejlődését is akadályozzák. Jelenleg is sokan vannak, akik szívesen lennének tsz-tagok, de még nem ismerik a szövetkezetekben lévő fiatalok életét és ezért húzódoznak. Ha ezt megismerhetik, szívesen jelentkeznek belépésre.

## SZEGEDI JEGYZETEK

### Juhász Gyula osztály

Az iskola vezetőségének határozata úgy szökött, hogy minden osztály válasszon magának névnevadó, példaképet és az osztályt arról nevezze el az egyébként szokásos és természetes számszerű elnevezés mellett.

Az újszegedi tanító-lépző és a kapcsolatos általános iskola osztályában először a VII. osztály rajtanácsának tagjai dugták össze a feljuttatottak az osztályfőnök, Szatmári Lajosné segítségével. Ki legyen a névadó? Egyhangú álláspont szerint szegedi írók vagy költők valamelyike.

A vitát egyik úttörő pajtás: Frank Gertrúd döntötte el, aki bejelentette, hogy hozzájuk közelebb lakik a kendergyár egyik dolgozója, Juhász Gyula, Juhász Gyula osztályfőnök. A megállapodás után minden úgy ment, mint a karikacsapás. Szétosztották a feladatokat. Az egyik órá diákos egyenruhában Juhász Gyula újszegedi rokonát kereste fel, adatokat, emlékeket gyűjtött és meghívta Juhász Endrét az újszegi névadó rajgyűlésre. A másik óra a temetőgondnokság útján felkereste Juhász Gyula sírját a belvárosi temetőben és előkészítette az egész osztály látogatását. A harmadik óra ének- és zeneszámokkal kezdődött a nagy napra. Megmozdult itt az egész osztály. A magyar órák feljuttatottak az udvaron álltak. Juhász Gyulával kapcsolatos kérdésekre kellett válaszolni az irodalomtanároknak.

Igy jött el a nap, amikor a lombnélküli, komor újszegeden ibolya-

csokorral a kezükben jöttek el a VII. osztályosok. Most nem volt meg a szokásos jókedv, most Juhász Gyula sírjához készült az osztály. Még testvére és vele együtt lakik Juhász Gyula nővére is. A megállapodás után minden úgy ment, mint a karikacsapás. Szétosztották a feladatokat. Az egyik órá diákos egyenruhában Juhász Gyula újszegedi rokonát kereste fel,

adatokat, emlékeket gyűjtött és meghívta Juhász Endrét az újszegi névadó rajgyűlésre. A másik óra a temetőgondnokság útján felkereste Juhász Gyula sírját a belvárosi temetőben és előkészítette az egész osztály látogatását. A harmadik óra ének- és zeneszámokkal kezdődött a nagy napra. Megmozdult itt az egész osztály. A magyar órák feljuttatottak az udvaron álltak. Juhász Gyulával kapcsolatos kérdésekre kellett válaszolni az irodalomtanároknak.

Igy jött el a nap, amikor a lombnélküli, komor újszegeden ibolya-csokorral a kezükben jöttek el a VII. osztályosok. Most nem volt meg a szokásos jókedv, most Juhász Gyula sírjához készült az osztály. Még testvére és vele együtt lakik Juhász Gyula nővére is. A megállapodás után minden úgy ment, mint a karikacsapás. Szétosztották a feladatokat. Az egyik órá diákos egyenruhában Juhász Gyula újszegedi rokonát kereste fel,

adatokat, emlékeket gyűjtött és meghívta Juhász Endrét az újszegi névadó rajgyűlésre. A másik óra a temetőgondnokság útján felkereste Juhász Gyula sírját a belvárosi temetőben és előkészítette az egész osztály látogatását. A harmadik óra ének- és zeneszámokkal kezdődött a nagy napra. Megmozdult itt az egész osztály. A magyar órák feljuttatottak az udvaron álltak. Juhász Gyulával kapcsolatos kérdésekre kellett válaszolni az irodalomtanároknak.

A Hazafias Népfront szegedi bizottságának megvalósuló programja nyomán

## Nyolcvan ágyas trachomaosztály létesült a Szegedi Orvosegyetem Szemklinikája mellett

Hatalmas szürke épület a volt „iparostanonc” iskola. A bejáratától balra fehérre festett üvegű ajtók jelzik, hogy itt kórház van. Ajtónyitást után feltárul a jellegzetes levegőjű folyosó: az Orvostudományi Egyetem Szemklinikájának új trachoma osztálya. Körülbelül másfél hónapja működik. A Hazafias Népfront Szegedi Bizottságának programjában szerepelt ennek a trachoma osztálynak létesítése.

Nézzünk körül az osztályon. De előbb ismerkedjünk meg a betegséggel.

### Mi a trachoma?

A betegség különösen Egyiptomban terjedt el, ezért nevezték ezt a ragályos szembetegséget egyiptomi szemgyulladásnak. A betegség használati tárgyak: törülközők, zsebkendők, ágyneműk, közös mosdó, újtár terjed. Az egészséges szembe jutott trachomás váladék először a kötőhártyán kelt kocsosnyás képződménnyel járó gyulladást. A betegség csak a kötőhártyára szorítkozik, elhanyagolt esetekben azonban szaruhártyájára is áttérhet és azon fekélyeket okozhat. A szaruhártya megbetegedése miatt elhomályosul a látás végül teljes vaktságot eredményez. Az 1910-es statisztikában szereplő 18.699 vak közül 1.194 a trachoma következtében vesztette el szeme világát.

### Törvényeik a betegség ellen

A betegség és az ellene folytatott küzdelem tehát nem újkeletű. Magyarországon már az 1886. évi V. törvények az állam feladatai közé sorozta a trachoma elleni védekezést. A rendelkezések értelmében a hatóságok a trachomában szenvedőket különböző szemvizsgálatokkal felkutatják és nyilvántartották. A gyógyítása többnyire egyszerű rendelkezéseken történt és csak a súlyosabb betegeket helyezték el a budapesti és a szegedi állami szemkórházakban vagy a közkórházak szembetegosztályain.

A trachoma elleni küzdelemnek az volt a legfőbb hiánya, hogy nem terjedt ki a vizsgálat mindenikire és a kezelés fájdalmassága elriasztotta a betegeket a gyógyítástól.

A Magyar Népköztársaság kormányának elhatározta a trachoma végleges felszámolását. Érdemes megemlíteni, hogy a szegedi járás kezdte meg elsőnek a harcot a trachoma ellen. Ezt a célt szolgálja az újonnan felállított trachoma osztály is. Eddig a Szemklinikán mindössze 15 ágy volt a trachomások részére. Az új osztály 20 ágygal nyílt meg. Ma már 60 ágya van 54 beteggel. Valójában pedig 80 ágyas az osztály — tehát még 26 hely betöltetlen. A hátralévő ágyakat azonban csak akkor foglaltatják el, ha a betegeknek lesz melegvíz. Persze ez sem lesz sokáig probléma, mert a boylert a

Szegedipari Vállalat tervén felül készíti el.

Az új trachomaosztály a szemklinikához tartozik. Sajnos egyelőre csak külön épületben tudták elhelyezni. Ez a megoldás nem a legszerezesebb, és nem is tekinthető véglegesnek.

Az udvar kicsi, tehát tavasszal és nyáron nem használhatják a betegek. Egyrészt azért, mert ház-tömb közé bekelődött, — kopár és poros. Másrészt azért, mert az épületben nemcsak a trachoma osztály van elhelyezve, tehát mások is bejárnak az udvarra.

### Az első lépés

A mai kezelés jellegzetessége, hogy a bajt annak legkorábbi szakaszában biztosan felismeri, mikor az úgyszólván még semmi panaszt sem okoz. A laboratóriumi vizsgálatokkal a diagnózis ma már biztosan felállítható. A réseklámpa segítségével és mikroszkóppal biztosan el lehet különíteni a trachomát más betegségektől. Ahhoz azonban, hogy a trachomát véglegesen felszámoljuk, első lépésként mindenkivel meg kell vizsgálni. A szűrővizsgálat nem okoz fájdalmat. Fontosságát jelzi az a kis példa is, hogy egyik községben, ahol mindössze tizenegynéhány beteg volt számontartva, a szűrővizsgálat után a trachomások száma száz fölé szökött. Az eddigi szűrővizsgálatok eredményei tehát úgyszólván megparancsolják a vizsgálatok további kiterjesztését a trachoma felszámolása érdekében.

### Újabb gyógyszerek és módszerek

Valaha a gyógyításnak jóformán egyetlen eszköze az úgynevezett mechanikus kezelés volt. Ez a betegség egyik legjellegzetesebb tüneteinek, a csomóknak az eltávolításából állt. A trachoma oka, a vírus azonban nem pusztult ki, és a tünetek gyakran kiújultak. Ma már rendelkezik az orvostudomány olyan gyógyszerekkel, melyek magát a kórokozót pusztítják el. Ilyen

elsősorban a terramicyn nevezetű szemkenőcs. Erre vonatkozólag még nagyobb tapasztalatok ugyan nem állnak rendelkezésre — de a külföldi szakirodalom legmegfelelőbbnek tartja. Ezek mellett igen ritkán és csak teljes érzéstelenítéssel kerül sor ma már a mechanikus kezelésre. A trachoma gyógyítása tehát ma sokkal gyorsabb eredményű, a visszaesések veszélye sokkal kisebb, és a kezelés fájdalomtalanabb. Bizonyosra vehetjük, hogy az egészségügyi alapkivételmenyek betartásával, főleg a fertőző beteg kiemeléssel és meggyógyításával a trachoma felszámolható, általános szűrővizsgálatok bevezetésével.

### Gyermekek az osztályon

A folyosóról nyílnak a kórtermek. A levegő elég meleg ezekben. A termék berendezése új. Egyenként látszik rajtuk, hogy az épület nem kórházi célra alkották. Ennek ellenére elég levegősek és elég nagyok ahhoz, hogy kórtermeknek is használhassák őket. Az egyik teremben javarészt kisgyermekek vannak. Itt döbbenhetünk rá, milyen fontos ez ellen a veszedelmes betegség ellen küzdeni. Hat-hét éves gyermekek és még fiatalabbak is vannak itt. Ezek a gyermekek örökre elveszhetnék szemük világát, ha idejében nem gyógyítanák ki őket a gonosz betegségből. Itt érezhetjük meg az orvosi munka szépségét: megmenteni az embereket, s ezeknek a kicsiny gyermekeknek a látását, megmenteni számukra a világot. Hogy ők is lássák annak szépségét, hogy legyen számukra az élet. A csendes, enyhén kórházzságu folyosóról kilépve, az ősz színei fogadják az embert. Szép az ősz is, még szebb a tavasz: milyen jó látni az élet szépségeit. Odabenn emberek szeme világát mentik meg, akik szintén örülnek ezeknek a szépségeknek.

Nagyszerű feladat az orvosoké!

(n. f.)

## A Szegedi Villamosvasút teljesítette évi tervét

A Szegedi Villamosvasút dolgozói december 13-án, hétfőn befejezték évi tervüket. A különböző szolgálati ágak közül több dolgozó kimagasló eredményt ért el. A te-

herforgalomnál V. Nagy József motorvezető, a forgalomnál Berényi József kocsivezető, Rácz András kalauz, a műhelyben Torontáli Istvánt lakatos végzett jó munkát.

## Hozzászólás a „Mesterségek titkai” című cikkhez

A „Délmagyarország” november 7-i, vasárnapi számában: „Mesterségek titkai” címmel közölte Tápai Antal szobrászművész írását. Tápai elvtárs a szegedi kézműipar utánpótlásának kérdéseiről is szökött cikében, s helyesen mutatott rá arra, hogy fiatal mestereink nem is tudják hol továbbképezni magukat.

A „Mesterségek titkai” című íráshoz az alábbiakban közöljük Rónyal Balázs levelét, hozzászólását:

Tápai Antal, szobrászművész kezdte megpendetni azokat a húrokat, amelyek érintik a szegedi kézműves ipart, a város kisiparosságát és Szeged város hírnevét is. Arról is szökött: „Valamikor legendáshírű lakatosmesterek voltak Szegeden. Ezek az öreg mesteremberek kihaltak és a rengeteg mesterségbeli tapasztalatot magukkal vitték”. Bizony ez igaz. De igaz az is, hogy vannak még Szegednek olyan mesteremberei, akik, ha jól segítenék őket, előre vinnék a kézműipart, ismét lennének legendáshírű mesterek. Ezután nem kellene keseregni azon, hogy a Tervező Iroda által megtervezett vasrács elkészítését az üzemek nem vállalják. Persze van olyan is, hogy véka alá rejtik a régi, jó szakembereket az üzemekben. Pedig a tapasztalt mestereknek véleménye sokat segít. Mert vannak még tapasztalt mesterek.

Nem akarom ismételtetni Tápai elvtárs szavait, de az az én megállapításom is, hogy a gyakorló iskolát fel kell állítani. Egy ilyen gyakorló iskola, vagy műhely fenntartása épp oly fontos ipari kultúránk fenntartására, a kézműipar fejlesztésére is, akár a népi kultúra fenntartására szolgáló népi együttesek. Nem tudom elképzelni, hogy egy ilyen irányú megmozdulást ne támogathassák a meglevő tapasztalt, öreg, jó szegedi mesterek. És mi fiatalabb iparosok is szívesen eljárnánk tanulni a szakma öreg mestereihez. Persze nagyon fontos az utánpótlás is. Szerintem sürgősen ózson kellene hívni egy ankétot, ahol az illetékesek megtárgyalnák a „Mesterségek tit-

kai” című írásban is foglaltakat, aztán a kérdéssel kapcsolatos tennivalókat. Egészen biztos, hogy egy ilyen irányú ankét nem volna hiábavaló. Bizunk abban, ha a Hazafias Népfront szegedi bizottsága — ahogy Tápai elvtárs is írja — gondoskodását erre a területre is kiterjeszti, akkor az eredmény nem marad el.

— A Csongrád megyei és a Szeged Városi Békébizottság mellett működő kulturális bizottság 16-án, csütörtökön délután 3 órai kezdettel a TTIT klubhelyiségében (Horváth Mihály-utca 3. szám 2. emelet) ülést tart. Megvitatásra kerül az évi munka értékelése. Megbeszéljük a Béke-Világutánc stockholmi ülésén a kulturális évforduló megrendezésére hozott határozatot is.

— A Szegedi Tudományegyetem oktatási osztálya 15-én délután 5 órai kezdettel az Ady-terti Auditorium Maximumban előadást rendez. Kolozsvári Gábor tanszékvezető egyetemi tanár „A Madrepatriarcha törzsefejlődéséről, azaz a szirtépitő korallak élettörténetéről” címmel tart előadást, amelyet vita követ. Felkért hozzászóló Mihály István tanszékvezető docens, Ungár Tibor adjunktus, Sirokmáné Köves Erzsébet tanársegéd.

Fügedi Józsefné Juhász Gyula-utca 1. szám alatti lakos a tanácsnál panaszt tett, hogy a házban az egyik lakó engedély nélkül nagybani béltisztítást végez, amelynek következtében a házban lakók egészségét veszélyeztető egészségtelen levegő keletkezett. A panaszt a tanács megvizsgálta és az engedély nélküli béltisztítást megszüntette.

— A Közkalkalmazottak Szakszervezete Kultúrotthona által hirdettet Mozart: „Varázsfuvola” című mikrobarázdás hanglezámozása 15-én, szerdán este technikai akadályok miatt elmarad.

(—k. —e.)